

ОЖИВЕАНИ ЛИКО

Вредноста на изложбата не е во естетскиот момент, туку во нејзиниот документарен карактер, зашто паралелно со ликовите е направена и реконструкција на облеката и на накитот од некрополите од кои потекнуваат и скелетите.

Претставувањето на реконструираниите глави е дополнето со цртежи на кои луѓето се нацртани во природна големина, со облека и накит.

Пишува:
Милева ЛАЗОВА

Дванаесет реконструирани ликови на луѓето кои илјадници години наназад живееле на територијата на денешна Македонија, прв пат се изложени во Музејот на Македонија, под наслов "Ликови од минатото: Човекот во праисториските и исто-

риските епохи во Македонија". Изложбата е резултат на 20-годишната работа на антропологот Фаница Велјановска, раководителка на проектот. Автори на реконструкциите се вајарот Среќко Јовановски и сликарите, апсолвенти на ФЛУ, Тино и Марија Сотировски. Таа претставува прва документарна реконструкција на човекот во праисториските и исто-

риските епохи во Македонија, преку неговите скелетни остатоци. Доближувањето на нашите претходници е резултат на комплексен проект, на соработката меѓу научните и ликовните дисциплини. Користени се резултати на антрополошки, археолошки, етнолошки проучувања и сознанија на историјата на уметноста во Македонија, како и на можностите на вајарството и сликарството.

"Ликови од минатото: Човекот во праисториските и историските епохи во Македонија" содржи четири реконструкции - антрополошки карактеристики, портретни скулптури, цртежи на комплетни фигури и изглед на облеката, накитот и вооружувањето во минатото.

Антрополошката реконструкција дава податоци за човекот и за населението во вкупно пет археолошки периоди, три праисториски (неолит, бронзено и железно време) и два историски (рим-

ско време и среден век) во распон од околу 65 века. За реконструкција на физиономијата и комплетниот физички изглед избрани се дванаесет скелети, сите на

ВИ ОД МИНАТОТО

ни предмети, откриени на некрополите од кои потекнуваат скелетите.

Од најстариот период се реконструирани ликовите на една жена од неолитот (5.000 г.пр.н.е.), на маж од бронзеното и на пар од железното време. Другите ликови се од античкиот, римскиот и од средновековниот период.

Антропологот Фаница Вељановска е член на големиот тим кој ја подготви првата изложба на рекон-

возрасни индивидуи, на возраст од дваесет до повеќе од шеесет години. Физиономиите се оживеани во скулп-

тури (тродимензионални реконструкции), изведени со нанесување на глина директно на черепите, според зачуваните елементи за реконструкција на ликот. Комплетните фигури (дводимензионални реконструкции) се насликани во природна големина, според антрополошките податоци (телесна височина, должина на ек-

стремитетите, телесна градба), во облека, со накит или оружје од соодветниот период. Облеката е реконструирана преку хронолошки и територијално блиски археолошки наоди, претстави на надгробни споменици, скулптури и фрески. Китењето и вооружувањето во минатото документирано се претставени преку конкрет-

струираны ликови во Македонија, а како резултат на нејзиното 20-годишно работно искуство, таа истражи 4.000 скелети и оживеа 13 лика. Севкупната постапка е евидентирана во документарен филм, а како придружни елементи се претставени и фотографии од гробниците во кои се пронајдени скелетите и од археолошкиот локалитет, со сите негови специфики.